

TÁRSADALMI VÁLTOZÁSOK – NYELVI VÁLTOZÁSOK

ALKALMAZOTT NYELVÉSZETI KUTATÁSOK A KÁRPÁT-MEDENCÉBEN

Szerkesztő:
Tóth Szergej

A XXII. MANYE Kongresszus előadásai
Szeged, 2012. április 12–14.

**XXII
MANYE**

MANYE, Vol. 9

Budapest–Szeged
2013

Társadalmi változások – nyelvi változások

Alkalmazott nyelvészeti kutatások a Kárpát-medencében

A MANYE KONGRESSZUSOK ELŐADÁSAI
PROCEEDINGS OF THE HAALLT CONGRESSES

9.

Társadalmi változások – nyelvi változások

**Alkalmazott nyelvészeti kutatások
a Kárpát-medencében**

Szerkesztő:
Tóth Szergej

A XXII. MANYE Kongresszus előadásai
Szeged, 2012. április 12–14.

MANYE, Vol. 9

MANYE – Szegedi Egyetemi Kiadó Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó
Budapest–Szeged

2013

HAALLT Hungarian Association of Applied Linguists and Language Teachers
MANYE Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok Egyesülete

A kiadványt támogatták:

SZTE JGYPK Magyar és Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék
SZTE JGYPK Tudományos pályázata (CS-006/2012: „Társadalmi változások – nyelvi változások”)
Szeged Város Közösségéért Közalapítvány

Szerkesztő:

Tóth Szergej

Lektorok:

Basch Éva
Fóris Ágota
Gaál Zsuzsanna
Juhász Valéria
Klaudy Kinga
Nagy János
Sulyok Hedvig

Olvasszerkesztők

Klippel Rita
Tóth Eszter

Technikai szerkesztő

Annus Gábor

Közreműködött

Radics Georgina

Szervezők

Magyar Alkalmazott Nyelvészek és Nyelvtanárok egyesülete (MANYE)
Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar Alkalmazott Humántudományi Intézet
Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék

ISSN 1786/545X

ISBN 978-963-9927-62-9 [nyomtatott]

ISBN 978-963-9927-63-6 [elektronikus]

Copyright © SZTE JGYPK, 2013

Kiadó:

MANYE – Szegedi Egyetemi Kiadó Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó

Tartalomjegyzék

<i>Előszó</i>	11
A 2011. év Brassai Sámuel-díjasának előadása	
STURCZ ZOLTÁN Nyelvpedagógiai képek és értékelések Brassai Sámuelről	13
Plenáris előadások	
PÉNTEK JÁNOS Változások a változatosságban. A nyelvváltozatok és beszélők az „átmenetek” korában	25
KÁLMÁN LÁSZLÓ Változások a nyelvi nevelésben	32
HIDAS JUDIT Nyelv, társadalom és a társadalmi nemi szerepek	36
THOMAS SZENDE Nyelvtanulás – nyelvhasználat – szociokulturális elvárások	45
SZÓNYI GYÖRGY ENDRE A szövegen belül és kívül, avagy a kultúra medialitása	60
Plenáris előadások tézisei	
ALBERT SÁNDOR A fordítói elvek megváltozása a XIX. századtól napjainkig	75
BEREGSZÁSZI ANIKÓ A lehetlent lehetni, avagy állni látszék az idő, bár a szekér szalad. (A kárpátaljai magyar anyanyelvi nevelés állapotáról)	76
KIS BALÁZS A fordítástechnológia kutatásának és alkalmazásának magyarországi fejlődése	77
KLAUDY KINGA A nyelvi és kulturális aszimmetria hatása a fordításra	78
LENGYEL ZSOLT Szóasszociációs vizsgálatok	79
MEDGYES PÉTER Mit remélsz?	80
SZABÓ MIKLÓS Kemény szavak: A szavak civilizálása	81
Anyanyelvi nevelés	
BÉKÉSI IMRE Mitől újulhat meg az anyanyelvi nevelés?	83
ILLÉSNÉ KOVÁCS MÁRIA – KECSKÉS JUDIT Együtthaladó – tartalomalapú magyanyelv-oktatási segédanyagok korlátozott nyelvi kódú gyermekek számára	84
KÁNTOR GYÖNGYI Társadalmi változások lenyomatai az anyanyelvi nevelés gyakorlatában	89

MOLNÁRNÉ VÍGH EDIT	
Az elismerés és az elmarasztalás verbális megnyilvánulásai a tanórán	93
BURJÁN MONIKA	
A műfordító az Internet korában	99
DRAHOTA-SZABÓ ERZSÉBET	
Egy magyar–német igei kollokációs szótár szükségességéről	100
VARGA ÉVA KATALIN	
„... a maga nyelvén lett tudós ...” – az anatómiai nevezéktan két időmetszetben	105
ÓRSI TIBOR	
Anglicizmusok a francia sportnyelvben	109
Szövegen belül és kívül	
ÚJVÁRI EDIT	
Narratív és szimbolikus elemek szemiotikai vizsgálata egy késő-középkori epitáfiumon	113
BODA ISTVÁN KÁROLY — PORKOLÁB JUDIT	
Koherens hiperszöveg kialakításának lehetőségei a versértelmezésben	120
CSAPÓNÉ HORVÁTH ANDREA	
A kép és a szöveg viszonya a desztinációs reklámban	126
CSONTOS NÓRA	
A kép mint narratíva. A kép szerepe a MID-tankönyvekben	135
FORGÁCS TAMÁS	
Felbontható és felbonthatatlan (monolit) frazémák a magyarban	145
SCHIRM ANITA	
Történetmesélés a sorozatreklámokban	151
JUHÁSZ VALÉRIA	
A blog műfaji attribútumai	155
TÓTH ESZTER	
Négy fenyegető levél nyelvészeti elemzése a behatárolás módszerével	159
Fordítás- és tolmácsoláskutatás	
CS. JÓNÁS ERZSÉBET	
A stíluskontamináció szociokulturális háttere a fordításban (V. Akszonov <i>Volterjánosok és volterjankák</i>)	165
BAKTI MÁRIA	
Megakadásjelenségek blattolt szövegekben	171
DOBOS CSILLA	
A beszéd írásbeli rögzítése mint az intralingvális fordítás egyik sajátos típusa	177
LESZNYÁK MÁRTA	
„Úristen, de hülye vagyok!” – Fordítók értékelő jellegű megnyilvánulásai a fordítási folyamat közben	181
ROBIN EDINA	
Fordítói és lektori műveletek a fordított szövegekben	188
SZTRÁKOS ESZTER	
A címek fordításának elméleti és gyakorlati problémái	199

VERESNÉ VALENTINYI KLÁRA Fordítói napló a szakfordítóképzésben	203
ERDEI ILONA A magyar melléknévi igenév rendszer hiányzó alakjairól és az orosz–magyar megfeleltetési nehézségekről	209
ZRÍNYI ANDREA Német és magyar pszichoanalitikai terminológia	214
A politika nyelve	
KOCSIS MIHÁLY „Oroszbarát” és „szakadár” jelenségek az ukrán helyesírás történetében	221
GOMBOS JÓZSEF A társadalmi-politikai átalakulások tükröződése a finn és a magyar elitek közötti kommunikáció nyelvezetében (1848–1960)	224
ZALAI ANITA A katalán nyelvpolitika	229
Szövegtechnológia	
MOHÁCSI-GOROVE ANNA Minőségbiztosítási szabványok és gyakorlat a géppel támogatott emberi fordításban	233
NAGY ÁGOSTON Automatikus terminológiakivonatolás: célok és problémák	240
Nyelvtanulás, nyelvhasználat	
FENYVESI ANNA Kisebbségi magyar (erdélyi, vajdasági, felvidéki)iskolások anyanyelvükkel, a többségi nyelvvel, és angol mint idegennyelvvel kapcsolatos nyelvi attitűdjei	245
DADVANDIPOUR ZSUZSANNA Magyar jelnyelvi szótárak	246
IVÁCSONY ZSUZSÁNNA A magyar nyelv oktatásának mérhető hatásai a moldvai csángóknál	254
KOVÁCS ÉVA MÁRIA A kollokációk az angol nyelvben	262
LENDVAI ENDRE A nonverbális kommunikáció grammatikája	267
MAGNUCZNÉ GODÓ ÁGNES A külső vállalati kommunikáció stratégiái: Munkavállalói perspektívák és vállalati honlapok* ..	273
TUSKA TÜNDE A kétnyelvűséggel kapcsolatos nyelvi attitűdök vizsgálata a magyarországi szlovák szakos hallgatók körében	279
VASOVÁ KINGA Fiatalok és a nyelvi durvaság	283
VERES-GUSPIEL AGNIESZKA Kérések konstruálása – a kidolgozottság, az indirektség és a konvencionalizáltság hatása a megnyilatkozások udvariasságára	289

VOLEK-NAGY KRISZTINA	
Művészetek utasításai. A zenei instrukciók és a balett utasításainak összehasonlítása	296

Idegen nyelvek tanítása

PETNEKI KATALIN	
Az idegennyelv-oktatás „Aranykora” – avagy egy szakmódszertanos vissza-néz	301
BAJNÓCZI BEATRIX	
Az angol nyelv tanulása 45 felett	302
BAKONYI ISTVÁN	
Ruszfóbia – nyelvtanítás	305
DÉGI ZSUZSANNA	
Az angol mint harmadik nyelv elsajátítása erdélyi magyar kisebbségi diákok esetében	307
FÜLÖP ERZSÉBET MÁRIA	
Idősek és fiatalok idegennyelv-tanulása	312
THOMAS A. WILLIAMS	
Beyond negotiation for meaning: Constructivist processes in speaking task performance	318

Változatok és változatosság – magyarul külföldieknek

SZÜCS TIBOR	
Szemponatok a nyelvkönyvszövegek életszerű változatosságához (Változatok és változatosság – magyarul külföldieknek)	325
FANCSALY ÉVA	
A magyar mint idegen nyelv tanítása és a magyar nyelvtörténet	326
FARKAS MÁRIA	
Tallózás a franciáknak írt magyar nyelvkönyvek között a XIX. és a XX. század fordulóján	332
GAÁL ZSUZSANNA	
Szöveg – szöveg – szöveg	335
MÁRTON EMESE	
(Multi)kulturális tartalmak a magyar mint idegen nyelv oktatásában (egy nyelvkönyv elemzésének tanulságai)	338
SÓLYOM RÉKA	
Autentikusság és kommunikativitás a 19. század végén a magyar mint idegen nyelv oktatásában	344

Nyelvpolitika, nyelvi jogok: kívülről, belülről

CSERNICSKÓ ISTVÁN	
A független Ukrajna nyelvi helyzete és nyelvpolitikai törekvései	349
GALGÓCZI-DEUTSCH MÁRTA	
Változó szociokulturális környezet, változó nyelvi látkép: Idegen nyelvű feliratok megjelenése Hódmezővásárhely városközpontjának nyelvi látképében	350
MÜLLER MÁRTA	
Bajor utcanevek revitalizációja egy magyarországi németajkú településen	355
SZILVÁSI ZSUZSANNA	
A lapp (számi) nyelv a norvégiai iskolákban – régen és ma (A lapp nyelvű oktatás helyzetének alakulása Norvégiában)	359

Társadalmi és nyelvi változások

BERTA TIBOR	
Nyelvi és társadalmi változás (A nőnem morfológiai kifejezésének intézményesítése a mai spanyolban)	365
EITLER TAMÁS	
Az angol mint globális nyelv dekoratív funkciójának jellemzői	369
FERCSIK ERZSÉBET	
A házassági névválasztás trendjei	375
JOBST ÁGNES	
Közterület elnevezések a Rákosi-korszakban	380
KEGYES ERIKA	
A márkakommunikáció és a cégnevéadás kommunikatív stratégiái	385
KREKOVICS DIANA	
Magyarországon felsőfokú tanulmányokat végző vajdasági fiatalok a szülőföldjükön beszélt és a magyarországi magyar nyelvhez kötődő viszonya	391
RAÁTZ JUDIT	
Társadalmi változás – névjog – névválasztás	396

Kulturális stigmatizáció – gender

BARÁT ERZSÉBET	
A „nő”-höz kapcsolódó értéktársítások a politikai diskurzusban	403
CSÁNYI ESZTER	
Szóhasználati különbségek fiú és lány főiskolások esetében	404
KEGYES ERIKA	
Kulturális stigmatizáció avagy a genderérzékenyítés beszéd- és diskurzusmódja a sajtóban .	408

Mentális lexikon

NÁDOR ORSOLYA	
Adalék az összevető szóasszociációs vizsgálatokhoz	415
BÁTYI SZILVIA – KOVÁCS ÉVA	
A stroop interferencia vizsgálata kétnyelvű közegben	416
BÖRCÖKNÉ BALÁZS MÁRTA	
A Difer-mérések tapasztalatai óvodában	422
VAKULA TÍMEA	
Poliszém szavak előhívásának vizsgálata gyermek- és felnőttkorban	428

Terminológia

FÓRIS ÁGOTA	
Terminológiai szótárak és adatbázisok tipológiai kérdései	433
B. PAPP ESZTER	
Egy színnevekkel foglalkozó online adatbázis vizsgálata	438
FARKAS TAMÁS	
Egy magyar névtani terminológiai szótár tervéről	442
GAÁL PÉTER	
Új formátum, új perspektívák – Az online szótárak néhány speciális jellemzőjének vizsgálata	446

SERMANN ESZTER – TAMÁS DÓRA	
Elektronikus szótár vagy terminológiai adatbázis?	450
SERMANN ESZTER	
Spanyolországi terminológiai adatbázisok tartalmi és formai jellemzőinek vizsgálata	455
SULYOK HEDVIG	
Lila Akác, Amarillisz, Jázmin, Karina Gondolatok néhány újabb keletkezésű patikanevünk apropóján	460
Posztterek (képek és szövegek)	
SZIRMAI ÉVA	
Ikonok temetése – A közép- és tömegkultúra lázadása	465
TÓTH SZERGEJ	
Utcaátnevezések	474
ÚJVÁRI EDIT	
Egy ókeresztény jelkép a birodalmi politikában	489
SZÜCS TIBOR	
Szemponatok a nyelvkönyvszövegek életszerű változatosságához (Változatok és változatosság – magyarul külföldieknek)	498
Név és tárgymutató	503

JUHÁSZ VALÉRIA

Szegedi Tudományegyetem, Juhász Gyula Pedagógusképző Kar,
Humántudományi Intézet, Alkalmazott Nyelvészeti Tanszék
juhaszvaleria@jgypk.u-szeged.hu

A blog műfaji attribútumai¹

Kulcsszók: számítógépes kommunikáció, blog, műfaj, blogszféra, kategorizáció

1. Bevezetés

Az internet egyik nyelvre/nyelvhasználatra ható sajátossága, hogy új műfajokat teremt (Stein 2006), vagy legalábbis újraformál már meglévő műfajokat. Ezek közé tartozik a blog, a cset, az ímél, a fórum, és az olyan azonnali üzenetküldések is (instant message=IM), mint az MSN, ICQ, a skype stb. Ezek az újfajta nyelvhasználati tevékenységek a technológia maximális kihasználásával verbális és nonverbális kreativitásra ösztönzik a nethasználókat. A számítógépes kommunikáció (CMC) lényegi vonása, hogy a megfelelő eszközök segítségével „bármikor, bárhol hozzáférhető”. Ez segíti elő, hogy az egyedi nyelvi produktumok térben és időben viszonylag gyorsan széterjedhetnek. A kommunikáció eme médiuma egyrészt (talán) soha nem látott nyelvi/nyelvhasználati diverzitást generál és manifesztál, másrészt azonban a kommunikátorok kohezív szándéka a nyelvi egységesülés felé az, amely újra és újra helyreállítja, illetve fenntartja a nyelvi egyensúlyt.

Jelen írásomban felvázolom az internet egyik viszonylagosan új műfajának, a blognak a strukturális és tartalmi jellegzetességeit.

2. Blogírók – blogkutatók*

A webnapló az egyik legfontosabb megjelenési/létezési lehetősége azoknak, akik „látszani/látszódni” akarnak. Úgy is fogalmaznak, hogy a blogozás a legköltségkímélőbb formája az önpublikálásnak (Herring et al. 2006). A blog esetében azonban nemcsak az önpublikálás jelenségéről kell szólni, hanem a közösségformálásról és az információmegosztásról is.

A blogolás népszerűsödésével egyetemben megszorodtak a blogszféra kutatások is. Vizsgálták a blogozó közösség szociális hálóját, működését, összekapcsolódásának jellemzőit (Herring et al. 2005, Marlow 2004), a tématerjedés folyamatait (Gruhl et al. 2004) vagy a blogozók napirendelméletre (tematizációra) gyakorolt hatását is (Delwiche 2005). A blogok vizsgálata a nyelvészet számára is tengernyi lehetőséget rejt. Némi nehézséget okozhat a szociolingvisztikai jellegű kutatásokban a blogok nagyszámú anonimitása, és az ebből fakadó szociológiai paraméterek hiánya.

3. A blog² definíciója

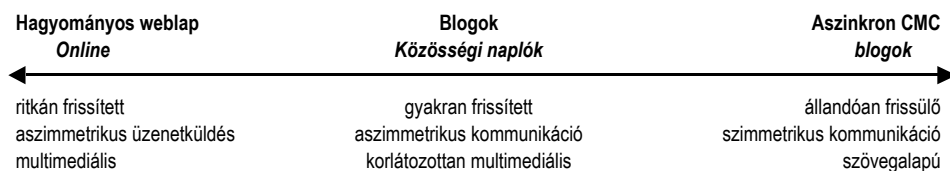
Marlow a szociális interakciók felől közelíti meg a műfaj-meghatározás kérdését, s így vizsgálataiban a blogszféra egymáshoz kapcsoltsága, közösségformáló szerepe kerül fókuszba. Úgy látja, hogy a blog egy erőteljesen megosztott, mégis tökéletesen egymáshoz kapcsolt konverzáció, amely mindenféle témáról szólhat. A weblogok egymás közötti hiperlinkjeit e kommunikációs forma hozadékaként említi. Ezek a hiperlinkek szerinte a szerzők egymás iránti elismerését jelzik (Marlow 2004). Véleménye szerint a weblogot más, korábbi webmédiumtól az különbözteti el, hogy léteiben meghatározó a szociális foka. Azaz a blogozás akkor kelt életre, amikor a szerzők magukat közösségként ismerték fel (Marlow 2006). Rebecca Blood egyenesen azt mondja ki, hogyha a blogíró nem linkeli be azt az anyagot, amire utal, különösen akkor, ha nem ért vele egyet, akkor nem is blogot ír (Blood 2002a:

¹ A tanulmány teljes szövege itt olvasható: www.juhaszvaleria.hu

² A blog szó a web és a napló (log) összetételének rövidüléséből keletkezett. A szót Jorn Barger alkotta 1997-ben. Egyesek szerint a legkorábbi blog az 1991-ben Tim Berners-Lee által létrehozott weboldal volt (Winer 2002). 1999 közepe óta a blogozás exponenciális növekedésnek indult az első blogozó szoftver a Pitas létrehozásával (Herring et al. 2004b).

18–19). Ez a megállapítás a blog egy altípusával, a filter típusú bloggal kapcsolatosan született meg, mégis figyelemre méltó, hogy mennyire markánsan zárja ki a blogszférából a linkekkel nem rendelkező „blogokat”. Kumar és munkatársai (2003) is a blogok által létrehozott mikroközösségekre helyezik a hangsúlyt, így a blog esszenciáját ők is a blogok összekapcsoltságában ragadják meg. Meghatározásukban azonban található mind struktúrára, mind tartalomra vonatkozó összetevő. Szerintük a blog fordított időrendben megjelenő dátumozott bejegyzések sora, aminek általában része egy állandó menüsor, ahol profilinformációk (és gyakran a szerző által olvasott más blogok) találhatóak. A blogok hajlanak a személyességre, nagyon változatosak, gyakran rendszeres látogatóik vannak, és erősen belefoglalódnak egy kicsi, de aktív mikroközösség hálózatába.

Az előbb bemutatott „blogdefinícióknak” valamelyest ellentmond Herringék (2004b) kutatási eredménye, miszerint a blogoknak csak mintegy 12,6% filtertípusú blog, és 48,8%-a az összes aktív blognak egyáltalán nem kapcsolódott más blogokhoz. Ebből következően arra a kérdésre, hogy a mi a blog, nem jelenthető ki kategorikusan, hogy olyan naplózott weboldal, amely más blogokhoz vagy webtartalomhoz linkeken keresztül kapcsolódna. Herring és szerzőtársai (2004b) a blog műfaját a szinkronkommunikáció szemszögéből egy kontinuumon képzik el, ami a weboldal és az aszinkron számítógépes kommunikáció között helyezkedik el.

1. ábra

A weboldal és az aszinkron CMC között elhelyezkedő blogok. Forrás Herring et al. 2004b.

Herringék kutatása szerint a blogok csak részlegesen összekapcsoltak, és így a „blogbeszélgetések” is inkább kivételnek minősülnek, mint szabálynak, még ha intenzívek is. Herringék (2006) blogdefiníciója tehát: *A blog gyakran módosított weboldalakkól áll, ahol a bejegyzések fordított időrendben jelennek meg.* Ebből a rövid meghatározásból jól kitűnik, hogy a blog minden egyéb – formai, strukturális és tartalmi – jegye csak opcionális tartozéka a műfajnak.

4. A digitális napló műfaji jellemzői

A blog – mint műfaj – formai és tartalmi elemei alakulóban vannak, ami nemcsak a fiatal múltjának és így a kiforratlanságának tudható be, hanem a technológia folyamatos megújulásának és a szociális viszonyulások műfajformáló szerepének. McNeill (2005) kutatása szerint a blogírók és -olvasók manifesztálódott megjegyzései jelzik a blogozó közösség elképzeléseit erről a formálódó műfajról: a bloggerek bejegyzéseikben utasításokat adnak arra vonatkozóan, hogyan olvassák naplójukat. Giltrow ezeket, a használok által a műfajról szóló diskurzusokat nevezi metaműfajnak. Mivel a metaműfaj a műfaj által formálódott közösségből ered, ez mutatja meg, hogy a műfajon keresztül a közösség hogyan „cselekszik együtt” (Giltrow 2002).

A hagyományos napló monologikusságával szemben, ahol csak fiktív olvasói válaszról lehet beszélni, a blogoknál lehetőség van tényleges dialógus kialakítására, ám ez nem minden blogra jellemző.

4. 1. A blogok strukturális felépítése

A webszolgáltatók által nyújtott keretek/sablonok befolyásolják a műfaj strukturális és tartalmi kereteit, és ezek a keretek egyben homogenizálják a weboldalak sokszínűségét is. Meg kell jegyezni azonban, hogy terjedőben van az egyéni kialakítású blogok létrehozása is.

A blogok elsődleges struktúraszerveződési rendjét az időpontok adják. A hagyományos napló lényegi vonásával közös, hogy a blogok bejegyzései dátumhoz kötöttek, azonban ezek olvasási rendje általában fordított a könyvformátumúéhoz képest. Ez a fajta számítógépes kommunikációs jelenség – ami az online kommunikáció (cset, fórum, IM) általános jellemzője is egyben – az előzmények ismeretének hiányával megnehezíti az értelmezéseket, és új olvasási stratégiát – szkennelő olvasási módszert – igényel az olvasóktól, és/vagy a struktúra manuális és logikai újrendezését.

Többnyire ezt az olvasási rendet követi a bejegyzések után található hozzászólások/megjegyzések/kommentek megjelenési sorrendje is. Herringék (2004b) a blogok 43%-nál találtak ilyen kommenteket. A hozzászólások panelben nemcsak a hozzászólás olvasható, hanem az esetek többségében az oldalon regisztrált hozzászóló neve (álneve) és a hozzászólás ideje. Valószínűnek tartom, hogy a blogokban megjelenő hozzászólások, azaz az olvasói visszajelzések (bizonyos népszerű, vezető blogok esetében) megnövekednek a közeljövőben, így még inkább erősödni fog a blog dialógus jellege, és markánsabbá válik azok interaktivitási foka is.

A blogok egyik fő jellemzője – Herringék (2004b) kutatásukban a blogok 73%-nál találtak ilyen –, hogy az oldal valamelyik szélső vagy felső menüsorában van egy archívum egység, a korábbi bejegyzések időponthoz kötött írásainak tárolása. A blogok ehhez kapcsolódó másik szerkezeti jellegzetessége, hogy az archivált bejegyzéseket címkékkel látják el, amelyek tematikusan rendezik a korábbi írásokat.

A blogoldal kezdődhet egy profil („magamról”) résszel, ami tartalmazhatja a blogger nevét, életkorát, nemét, fényképét, foglalkozását, lakóhelyét, érdeklődési területeit stb. Ezek az „anonim” bloggerek esetében hiányoznak vagy kevésbé részletesek.

A keresések további megkönnyítése végett külön keresési funkció is beépíthető az oldalba, bár Herringék (2004b) ezt csak az esetek 18,5 százalékában találták jellemzőnek.

A blogger kialakíthat egy részt azoknak a blogokra mutató linkeknek, amelyeket ő szívesen olvas. Ez a blogroll vagy blogtár stb. cím alatt lelhető.

Az ingyenes blogoldalakon reklámok találhatóak a weboldal alsó, felső vagy szélső sávjában. Ezt Herringék (2004b) az esetek 21,5 százalékában találták jellemzőnek.

A blogoldalon időnként látható naptár, permalink (egy konkrét bejegyzésre mutató link), napi időjárás-jelentés, idézetek, az oldalon online jelenlevő tagok, hírlevélre való feliratkozási lehetőség, szavazási panelek, kedvenc zenék, zenekarok és azokkal kapcsolatos linkek.

Az internetes naplótól egyre inkább elvárható „követelmény” a technológia multimedialitásának lehetőségéből adódóan, hogy tartalmazzanak minél többféle audio-vizuális elemet, videót, képet, zenét stb. Herring és munkatársai (2004b) azt találták, hogy más internetes műfajokkal összevetve a blogok relatíve kép- és hangszegények (58%).

4. 2. A blogok kategorizációja

Számos próbálkozásról lehet olvasni, amelyek különböző kategóriákba igyekeznek rendezni a blogokat. Ám ezek tartalmi, formai és szerzőségi spektruma olyan széles és vegyes, hogy nehezen kivitelezhető a fő szempontrendszer meghatározása.

Herring és munkatársai (2004a, 2004b) kutatásaikban a blogot célja szerint három plusz kettő alapsoportba sorolják: 1. személyes beszámoló, napló a szerző életéről (personal journals); 2. az úgynevezett „filter-style” weblog, ami a szerző életén kívüli eseményekről szól, és a 3. típus a k(knowledge)-log vagy k-log, ami különféle tudások, információk összegyűjtése egy téma körül. Megkülönböztetik még ezek kevert formáit, és elkülönítenek egy egyéb kategóriát is, ami költsézetet, osztálybejegyzéseket, társalgásokat stb. tartalmaz, de ezek meglehetősen véletlenszerűek. Herringék (2004b) 203 blogot megvizsgálva arra az eredményre jutottak, hogy a személyes naplók (70%) a legjellemzőbbek, a filterek csak 13%-osan voltak jelen, a k-logok mindössze 3%-ban, a kevert (9,5%) és az egyéb kategória (4,5%) is kevesebb, mint egy tizede volt a blogoknak. Ezek közül a legkorábbi a filter típusú volt, mára azonban már a személyes napló jellegűek jellemzőbbek (Blood 2002b, Herring et al. 2004b).

A blog formája szerint Csala (2005: 89) megkülönböztet csak szöveges blogot, csak képes blogot, linkgyűjtő blogot, személyeset, e-médiát vagy blog-újságot, társasági blogot, tematikus blogot és ezek egyvelegét. Lehet készíteni speciális blogokat is: audioblogok, videoblogok, fotoblogok, moblogok, linkblogok, splogok vagy busi-blogok³.

A fentebbi kategorizációkból jól látható, hogy legfontosabb szempont a téma szerinti csoportosítás. És ezek keverednek a médiatípus használatával és a szerzőség kérdésével.

³ A splogok vagy busiblogok olyan blogok, melyeknek nincs vagy alig van értékes tartalmuk (Mártonffy 2007).

5. Összegzés

Zárásként megfogalmazható, hogy a blog korlátozottan interaktív, nyilvános, általában egy személy írja sokaknak, de a társasági/szerkesztett blogoknál több személy is írhatja több személynek; mediálisan ma még főleg írásbeli, kivéve a speciális eseteknél; tartalma szerint lehet személyes és/vagy témák köré szerveződő; lényegi vonása az archiválhatósága, és egyedi szerkezete is. Jellemzőjének mondják a blogok összekapcsoltságát, amely, ha nem is alapfeltétele a blognak, de a tendenciák arra mutatnak, hogy igény van arra, hogy minél sűrűbb kapcsolatokkal rendelkezzen egy-egy blog, és ezáltal minél interaktívabbá váljon.

Nyelvileg, megformáltságukat tekintve szerkesztettebbek, mint a cseten történő kommunikáció, de a honlapokhoz képest kevésbé szerkesztettek.

Megalapozottnak látszik az a vélekedés, hogy a blogok információ-megosztó és -szerző helyekké válnak, és így egyre jelentősebb szerepet játszanak a tömegkommunikációban is. Aki figyelni, az tapasztalhatja, hogy a rádióban, tévében, sajtóban egyre gyakrabban hivatkoznak vezető bloggerek írásaira. Ez véleményem szerint erősödik a jövőben.

IRODALOM

- Blood, R. 2002a. *The Weblog Handbook: Practical Advice on Creating and Maintaining Your Blog*. Cambridge, MA: Perseus Pub.
- Blood, R. 2002b. Introduction. In: Rodzvilla, J. (szerk.) *We've got blog: how weblogs are changing our culture*. Cambridge, MA: Perseus Pub.
- Csala B. 2005. Van-e olyan műfaj, hogy blog? In: Balázs G., Bódi Z. (szerk.) *Az internetkorszak kommunikációja. Tanulmányok*. Budapest: Gondolat. 89–110.
- Delwiche, Aaron 2005. *Agenda-setting, opinion leadership, and the world of web logs*. *First Monday* (December) 10. 12. [http://www.firstmonday.org/ISSUES/issue10_12/delwiche/index.html. – 2008. 08. 10.]
- Giltrow, J. 2002. Meta-genre. In: Coe, R., Lingard, L., Teslenko, T. (szerk.): *In The Rhetoric and Ideology of Genre: Strategies for Stability and Change*. Hampton: Cresskill, NJ. 187–205.
- Gruhl, D., Guha, R., Liben-Nowell, D., Tomkins, A. 2004. *Information diffusion through Blogspace*. Elhangzott: WWW2004 blog workshop. [<http://www.www2004.org/proceedings/docs/1p491.pdf>. – 2009. 03.10.]
- Herring, S. C., Kouper, I., Scheidt, L. A., Wright, E. 2004a. Women and Children Last: The Discursive Construction of Weblogs. In: Gurak, L., Antonijevic, S., Johnson, L., Ratliff, C., Reyman, J. (szerk.) *Into the Blogosphere: Rhetoric, Community, and Culture of Weblogs*. Minneapolis: Minnesota University of Minnesota. [http://blog.lib.umn.edu/blogosphere/women_and_children.html]
- Herring, S. C., Scheidt, L. A., Bonus, S., Wright, E. 2004b. *Bridging the gap: A genre analysis of weblogs*. Elhangzott: 37th Hawaii International Conference on System Sciences (HICSS-37), Los Alamitos, CA: IEEE. Retrieved January 6. 2005. [<http://csdl.computer.org/comp/proceedings/hicss/2004/2056/04/205640101b.pdf> – 2006. 10. 08.]
- Herring, S. C., Scheidt, Lois. A., Kouper, I., Wright, E. 2006. *A longitudinal content analysis of weblogs: 2003–2004*. In: Tremayne, M. (szerk.) *Blogging, Citizenship, and the Future of Media*. London: Routledge. 3–20. [<http://ella.slis.indiana.edu/~herring/tremayne.pdf>]
- Krishnamurthy, S. 2002. *The multidimensionality of blog conversations: The virtual enactment of September 11*. Elhangzott: AOIR Internet Research 3.0: Net/Work/Theory, Maastricht The Netherlands: October 13–16 2002.
- Kumar, R., Novak, J., Raghavan, P., Tomkins, A. 2003. *On the bursty evolution of blogspace*. Elhangzott: Twelfth International World Wide Web Conference, Budapest, Hungary. [<http://www.tomkinshome.com/andrew/papers/blogs/conf-final/blogs.pdf>. – 2008. 08. 10.]
- Marlow, C. 2004. *Audience, structure and authority in the weblog community*. Elhangzott: International Communication Association Conference, New Orleans, LA. [<http://alumni.media.mit.edu/~cameron/cv/pubs/04-01.pdf>. – 2008. 09. 10.]
- Marlow, C. 2006. *Linking without thinking: Weblogs, readership and online social capital formation*. Elhangzott: International Communication Association Conference, Dresden, Germany. [<http://alumni.media.mit.edu/~cameron/cv/pubs/2006-linking-without-thinking.pdf>. – 2009. 02. 08.]
- Mártonffy, A. 2007. *Blogolj mobil!l!* [<http://www.it-business.hu/pdf/ITB2007/18/22-23>. – 2007. 06. 10.]
- McNeill, L. 2005. *Genre Under Construction: The Diary on the Internet. Language at Internet. 2*. [http://www.languageatinternet.de/articles/2005/120/Genre10_06_DOULOS.rtf.pdf. – 2008. 07. 06.]
- Stein, D. 2006. E-mail, Internet, Chatroom Talk: Pragmatics. In: Brown, E. (szerk.) *Encyclopedia of Language and Linguistics*. Elsevier. Amsterdam.
- Winer, D. 2002. *The history of weblogs*. 2619–2627. [<http://oldweblogscomblog.scripting.com/historyOfWeblogs>. – 2006. 07. 08.]